

templom felépítését. Az volt a véleménye, hogy az első világháborúban s az azt követő forradalmak alatt az erkölcsök meglazultak, az embereknek fokozottan szükségük van lelki támaszra. Jó viszonyt ápolt Gregus Mátéval, egy újságcikkben utal is erre.

Nem tudunk arról, hogy a forradalmak alatt politikai tevékenységet fejtett volna ki. Azonban 1919-ben egy bátor cselekedete emlékezetes maradt, amely csak 1922-ben kapott sajtónyilvánosságot.

Egy országosan ismert közép-jobbos politikus, Szmrecsányi György 1919 április elején Bécsbe szökött, hogy ott Bethlen Istvánval és másokkal együtt megalakítsák az Antibolsevista Komitét. Felesége április 21-én, húsvét vasárnapján Budapestről leutazott Vásárhelyre sógoráékhoz, Matthiassich Dezső közjegyzőhöz. A közjegyző felesége, Szmrecsányi Sarolta a politikus nővére volt. A Forradalmi Kormányzótanács rendeletére országsszerte túszoikat szedtek. Ennek jegyében a helyi nemzetőrség április 22-én a közjegyző házaspárt letartóztatta, és a többiekkel együtt Budapestre szállíttatta. A vendég Szmrecsányiné Csikyékhez menekült Kutasra, s egy ideig, április 29-ig, ott bujkált, míg a románok be nem jöttek Vásárhelyre. Életveszélyben voltak mindannyian. Matthiassichné, vélhetően mint francia tolmács, működött közre azon a tárgyaláson, amely 1919. július 24-én Orosházán, a román katonai parancsnokságon francia összekötő tisztekkel folyt az 56 tús-mártír kiszabadítása érdekében. Ő is az életét kockáztatta akkor. Statárium és kijárási tilalom volt érvényben, akkor is éjjel hajtottak haza a Kutasi úton, rájuk lőttek s egy golyó átlukasztotta a fiáker ernyőjét.

Csiky doktort 1925. február 14-én súlyos baleset érte. A még mozgó vonatról szállt volna le Orosházán, megcsúszott és a szerelvény alá esett. A vonat mindkét lábát levágta. Emberi nagyságára jellemző, hogy senkit sem hibáztatott a balesetért, egyes-egyedül saját magát.

1926. december 14-én halt meg. A katolikus temetőben van eltemetve. Szerény, de szép síremlékét azóta megviselte az idő és a gondozatlanság.

Dr. Csiky János életútja és munkássága alapot ad arra, hogy a második világháború előtti értelmiség tevékenységét feltárva és publikálva a helytörténetben megszüntessünk egyfajta egyoldalúságot s ezáltal helytörténetírásunk teljesebbé váljék.

Rosztóczyné Kenéz Julianna

Atilio Giuseppe SZÜLETÉSNAPOMRA

1.

**Hetvenkét éves lettem én:
öreg vagyok, de nem legény,
nincs bús magány, vigyáznak rám,
hogy ki ne nyíljon a csipám
nagyon.
Hagyom.**

2.

**Gyeröknek nem vótam konok:
tanusítják a rokonok.
Híven őriztem tehenet,
bámultam ürgét, föllegezt,
tehén-
lepényt.**

3.

**Voltam kis és nagy iskolás,
kapus, táncos és citerás,
atléta, bíró, kosaras,
bár nem dobtam sok kosarat:
nehéz
e kéz.**

4.

**Mert tudtam szívből jött mesét,
elvettem sok szép lány eszét:
röpszédület, gyors csábítás,
sok szótlán búcsú – nem vitás:
vétkem
nékem.**

5.

**Októberben vérem hevült,
lelkem egekig fölrepült:
a Szabadság, ammit e nép
csak álmodott, de nem remélt,
velünk
repült.**

6.

**Tankot nem lőttem, csak láttam,
Orosz puskával flangáltam,
s hogy jött a nap, a véresős,
nem lettem eszelős, sem hős.
Éltem:
féltem.**

7.

**Éjszaka, dzsip, kihallgatás?
Néhány kis megaláztatás?
Okom panaszra niente sincs:
nem volt lábomon vasbilincs.
Kádár?
Rám vár...**

8.

**Megtaláltam a páromat,
s.k. fölraktam láncomat.
Volt derús és borús az égbolt,
de napjainak mégis szép volt
fele
vele.**

9.

**Jöttek barátok, éjszakák,
vicc, részegség, heves viták:
ha untam a sok szamarat,
kinyitottam a torkomat:
szólt a
nóta.**

10.

**Lehettem volna jó tanár,
hírem ekhózná hét határ,
de jött egy gyors szélfordulat,
s lettem secundum alatt
dili
diri.**

11.

**Nem voltam rossz, sem jó apa,
boldogít három unoka,
kikkel imádtam játszani,
sétálni, mászni, ugrani.
Rég volt.
Szép volt.**

Kóda

**Tisza vizén habtarajos hullám,
Ne gyalázd meg, prosector, a hullám!
Urnám helye megvan már a falban,
Párom mellett jó helyem lesz abban.
[Ne sírjatok:
jó helyt vagyok.]**

[Szuahéliből fordította:

Francesco Terrestre]

Jegyzet

Már Berzsenyi is megmondta, hogy a poéta és a versificator csakúgy különböznek egymástól, mint Arkhimédész és az ács. A fenti sorok ezt ismételtlen bizonyítják: amíg Atilio Giuseppének 40 sor is elegendő volt, hogy mondanivalóját napvilágra költse, a fordítónak 72 kellett hozzá, hogy – inkább rosszul, mint jól – magyarrá transzponálja.

Fotó: Homoly Erzsébet, Uzapanyit

2010. április 16-án Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata konferenciát rendezett Pósa Lajos, a magyar gyermekirodalom klasszikusa, dalszerző (Nemesradnót, 1850. április 9. — Budapest, 1914. július 9.) tiszteletére. Számos felnőttnek és gyermekeknek írt versét megzenésítették, pl. Balassa Ármin, Bartók Béla, Dankó Pista, Exner Leo, Lányi Géza és Serly Lajos, újabban pedig Dinnyés József. Történelmi napnak lehettünk részesei, ugyanis 1945 óta először történt meg hazánkban, hogy egy lélekszámában is jelentős közösség felvállalta a magyar gyermekirodalom megteremtőjének művelődéstörténeti jelentőségű munkásságát. Keveset tudunk Pósa vásárhelyi kapcsolatairól, melyek felfedése a kutatók feladata lesz. E jeles napon méltó helyre került Gábor Emese alkotása, Pósa Lajos szecessziós jellegű mellszobra, amelyet a Táltoskönyvek Kiadó és Kun Miklós Jenő Pósa-kutató adományozott városunknak. Képünkön Pósa Lajos szobránál az alkotó Gábor Emese és gyermekei.